

НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ

Павлюк Т.І.

Вінницький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

У статті розкрито особливості формування національних економічних інтересів. Обґрунтовано взаємозв'язок національних економічних інтересів з засадами макроекономічної політики. Сформовано інтегральні національні цілі, які в подальшому визначатимуть стратегічні напрями політики держави. Визначено та проаналізовано основні етапи соціально-економічного розвитку України.

Ключові слова: національні економічні інтереси, економічна безпека, економічна політика, ринок, ринкові відносини, соціально-економічний розвиток, національні цілі, економічне зростання.

Постановка проблеми. Визначення національних економічних інтересів має першочергове значення при створенні системи економічної безпеки, яка є складовою цілісної системи національної безпеки України, оскільки від цього залежить впровадження ефективних засобів їх реалізації і захисту.

Національні економічні інтереси (НЕІ) невіддільні від історії і традицій українського народу, системи господарювання, менталітету, культурних і духовних цінностей. В ролі виразника і гаранта захисту НЕІ повинна виступати держава. Однак в Україні досі відсутні чітко визначені НЕІ, не сформовано їх цілісну систему.

Це дає змогу урядовцям різних рівнів виправдовувати будь-які свої дії, запевняючи, що вони повністю відповідають НЕІ. Така ситуація (скільки чиновників – стільки ж і трактувань НЕІ), таїть значну загрозу економічній безпеці України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченням теоретичних та практичних питань національних економічних інтересів та потреб суспільства присвячено праці учених-економістів, серед яких слід окремо виділити В. Базилевича, Л. Безчасного, З. Варналія, М. Долішнього, Ф. Заставного, П. Єщенка, Б. Кваснюка, І. Комарницького, І. Лукінова, Ю. Палкіна, В. Поповкіна, В. Сизоненка, В. Симоненка, М. Чумаченка, А. Чухна та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В умовах трансформаційних перетворень у нашому суспільстві значно зростає потреба в пошуку дієвих методів та напрямків утвердження ринкових відносин, їх вплив на формування національних інтересів. Нинішній стан розробки проблеми національних економічних інтересів свідчить про нагальну необхідність комплексного дослідження, створення цілісної теорії їх формування і використання в економічній стратегії розвитку країни. Необхідно чітко сформулювати інтегральні національні цілі, які в подальшому визначатимуть стратегічні напрями політики держави.

Постановка завдання. Дослідити теоретико-еволюційні аспекти ринкових відносин та їх вплив на національні економічні інтереси. Визначити та проаналізувати основні етапи соціально-економічного розвитку України.

Виклад основного матеріалу. Для проведення аналітичної та прогнозувальної діяльності відповідні державні органи повинні визначити НЕІ, досліджувати їх взаємодію, співвідношення пріоритетності тощо.

Для створення цілісної системи НЕІ та її ефективного функціонування насамперед необхідно:

1. створити відповідну нормативну базу;
2. проводити моніторинг НЕІ та їх моделювання;
3. створити банк даних щодо НЕІ;
4. забезпечити баланс НЕІ та їх гармонійне подання.

Найбільш пріоритетними економічними інтересами є:

- створення надійної системи економічної безпеки України;
- створення самодостатньої, конкурентоспроможної, соціально-спрямованої економіки;
- забезпечення альтернативних джерел надходження нафти і газу;
- створення потужного воєнно-промислового комплексу;
- збереження та розвиток інтелектуального й науково-технічного потенціалів України;
- вирішення державою соціальних проблем;
- побудова економічних відносин з іншими країнами на засадах рівноправності та взаємовигідності тощо.

Загрозами економічній безпеці України слід вважати явні чи потенційні дії, що ускладнюють або унеможливають реалізацію національних економічних інтересів і створюють небезпеку для соціально-економічної та політичної систем, національних цінностей, життєзабезпечення нації та окремої особи.

Сподівання української нації, яка протягом віків живилася ідеєю державної самостійності, здійснилася наприкінці ХХ століття. Україна здобула незалежність мирним демократичним шляхом, закріпивши всенародним волевиявленням прагнення до відновлення державності, поклавши в основу її становлення повернення до європейських цінностей. Європейський вибір України отримав визнання та підтримку з боку європейської та світової спільноти. Україна отримала міжнародні гарантії безпеки, уклала договори про дружбу і співробітництво з усіма сусідніми країнами, що є важливим фактором стабільності на європейському континенті.

Україна показала світові приклад ядерного роззброєння, добровільно позбувшись третього за потужністю у світі ядерного арсеналу. Свою стабільність, передбачуваність і прагнення розвивати добросусідські відносини вона засвідчила, уклавши Угоду про партнерство та співробітництво з Європейським Союзом (ЄС), Договір про дружбу, співробітництво і партнерство з Російською Федерацією, Хартію про особливе партнерство з НАТО тощо. Україну визнано унікальним і стратегічним партнером ряду європейських країн. Європейський Союз і Україна розпочали розроблення Спільної стратегії відносин – основи подальшої прискореної інтеграції України до об'єднаної Європи.

Відносна стабільність фінансової системи України проявилася під час світової фінансової кризи 1997-1998 років. Окреслюються тенденції до стабілізації обсягів валового внутрішнього продукту (ВВП). У цілому це свідчить про наявність в країні передумов для подолання кризових явищ і поліпшення ситуації у короткостроковій перспективі.

У контексті орієнтації на демократичні цінності розвиватимуться процеси формування громадянського суспільства та механізму соціального партнерства.

Водночас становлення незалежної України супроводжувалося неоднозначними за своїми соціально-політичними наслідками процесами та явищами, характерними для багатьох пострадянських країн. Значно нижчою потенційних можливостей залишається інтегрованість України у світову економіку, що особливо стосується її високотехнологічних секторів. Залишається надто високою соціальна ціна непослідовних і некомплексних реформ, про що свідчить критичний життєвий рівень значної частини населення країни. Це заважає забезпеченню соціального консенсусу і загальнонаціональної злагоди, спрямуванню суспільних сил в інтересах розвитку та досягнення поставлених національних цілей.

Поряд із соціально-економічними перетвореннями і зміцненням демократії становлення України як впливової держави і рівноправного партнера у Центральній-Європейському регіоні, посилення її ролі в загальносвітовому масштабі великою мірою залежить від рівня та характеру участі нашої держави у всіх сферах міжнародного співробітництва, що забезпечується здійсненням зваженого, послідовного й передбачуваного зовнішньополітичного курсу. Для цього Україна активізуватиме участь у європейських та євроатлантичних інтеграційних процесах, розбудовуватиме рівноправні та взаємовигідні відносини з країнами-сусідами, зміцнюватиме співробітництво із своїми стратегічними партнерами, розвиватиме багатосторонню співпрацю у рамках міжнародних політичних та економічних організацій.

З огляду на викладене формуються інтегральні національні цілі, які в подальшому визначатимуть стратегічні напрями політики держави.

Економічна та соціальна політика виходитиме з необхідності створення умов для послідовного підвищення ВВП на душу населення, збільшення очікуваної тривалості життя, витрат на освіту та охорону здоров'я, усунення значних розбіжностей за цими показниками між окремими регіонами України.

В оновленому звіті Світового банку Україна займає 38 місце з 177, серед країн найбільших економік світу. За даними міжнародної організації, ВВП з урахуванням реальної купівельної спроможності України в 2012 році склав \$ 338,232 млн. Вище України в рейтингу виявилися такі країни як Єгипет (23), Пакистан (24), Колумбія (25) і Нігерія (27). А нижче – Норвегія (43), Греція (45), Чехія (46) та Португалія (47). Нагадаємо, що в 2011 році Україна займала 39-у позицію. Таким чином, наша країна піднялася в рейтингу на одну позицію вгору. У п'ятірці лідерів найбільших країн виявилися США (\$ 15,684 трлн), Китай (\$ 12,674 трлн) і Індія (\$ 4,793 трлн), Японія (\$ 4,49 трлн). Росія опинилася на п'ятому місці. Її ВВП склав \$ 3,38 трлн, що більше, ніж у Німеччині (\$ 3,307 трлн) [1].

Цікаво, що за рівнем номінального ВВП України лише 52-а (\$ 176,309 млрд). Попереду такі країни як Ірак (46), Алжир (47), Перу (49). Нижче України в рейтингу виявилися Румунія (54), Угорщина (57) і Хорватія (73). Росія за цим показником посідає лише восьме місце, пропускаючи вперед Німеччину, Великобританію, Францію і Бразилію.

Однак, якщо порівнювати Україну за показником ВВП на душу населення за реальними цінами, то в даному рейтингу наша країна – тільки 98-а (\$ 7,418 – по купівельній спроможності на душу населення) серед 180 країн. В 2011 році за даним показником Україна була 103-я, а в 2010 році – 102-а. Гірше

йдуть справи в Єгипті (101), Вірменії (103) і Грузії (108). А ось очолюють рейтинг Люксембург, Катар і Норвегія. США – лише 7-е, а Росія – 43-є місце [1].

Нагадаємо, що обсяги економіки різних країн з урахуванням реальної купівельної спроможності валют визначає реальний ВВП – показник ВВП, скоригований з урахуванням зміни рівня цін. За даним показником також вираховується рівень ВВП на душу населення.

Спостерігається тенденція до зростання тривалості життя. Середня очікувана тривалість життя в Україні протягом останніх 2008-2012 рр. зросла на 2,87 роки і в 2012 р. становила – 71,15 років [1]. Це досягається передусім за рахунок поліпшення соціальних умов та укорінення здорового способу життя, збільшення витрат на охорону здоров'я щонайменше у півтора раза, поліпшення стану довкілля шляхом впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій і підвищення рівня техногенно-екологічної безпеки, у тому числі радіаційної.

Вдосконалюватиметься система екологічної безпеки. Утримуватиметься необхідний баланс між шкідливими наслідками технологічної і виробничої діяльності суспільства та потенційними можливостями відновлення довкілля.

Для нарощування освітнього потенціалу населення витрати на освіту мають бути збільшені у відповідності до європейських стандартів.

З метою зменшення впливу негативних і дестимулюючих чинників на можливості людського розвитку вживатимуться заходи до пом'якшення соціально-економічних наслідків безробіття, особливо серед жінок та молоді, за рахунок реалізації державних адресних соціальних програм і розвитку систем соціального страхування.

Нинішня конкурентоспроможність країни (під нею розуміється системна сукупність економічних, політичних, соціологічних та інших характеристик суспільства) залишається незадовільною. За даними останнього звіту Всесвітнього економічного форуму про глобальну конкурентоспроможність у 2012–2013 роках Україна серед 144 країн посіла 73-є місце проти 82-го у 2011–2012 роках. Провідні позиції займають Швейцарія, Сінгапур та Фінляндія; сусідні країни – Російська Федерація та Польща – випереджають Україну за показниками конкурентоспроможності, посідаючи, відповідно 67 і 41-е місце у загальному рейтингу. Згідно звіту Всесвітнього економічного форуму про глобальну конкурентоспроможність за 2012–2013 роки Україна піднялася на 9 позицій, продовжуючи демонструвати свої основні конкурентні переваги – освіту та ємність ринку. Таким чином, у 2012–2013 роках майже всі показники покращилися. Протягом цього періоду за складовою «Базові вимоги» Україна піднялася до 79 місця порівняно з 102 і 98 у попередніх періодах; за складовою «Підсилювачі ефективності» країна піднялася на 9 позицій порівняно з 2011–2012 роками і на 7 – порівняно з 2010–2011 роками; за складовою «Інновації та розвиток» Україна піднялася ще вище – до 79 місця, хоча в попередніх періодах не піднімалася вище 100. Рейтинг України за підіндексом «Інновації» у 2012–2013 роках відповідає 71-му місцю [10]. Конкретні заходи з підвищення конкурентоспроможності України здійснюватимуться за такими пріоритетними напрямками.

Забезпечення послідовності та комплексності здійснюваних соціально-економічних та політичних реформ, посилення їхньої результативності і соціальної спрямованості.

Здійснення ефективної структурної політики, спрямованої на входження України до регіональних

та світових ринків, поліпшення структури експорту і імпорту, нагромадження валютних ресурсів, необхідних для технологічного оновлення виробництва.

Реалізація довгострокової стратегії розвитку інвестиційного потенціалу та його ефективного використання, що передбачатиме активізацію нарощування інвестиційних ресурсів шляхом послідовного збільшення частки капітальних вкладень у ВВП, модифікації структури джерел інвестицій та напрямів їх вкладення.

Посилення інноваційного спрямування промислової політики. За мету ставиться подолання значної розбіжності між наявним потенціалом інноваційного розвитку та низькою ефективністю його використання. Прискорення розвитку інформаційної сфери як основи проведення ефективної інноваційної політики. Передбачається поступове наближення вітчизняних показників у цій сфері до показників розвинутих країн, зокрема за рахунок:

- створення мульти лінгвістичних інформаційних систем з уніфікованим доступом по Україні, а також із зарубіжними країнами, з якими Україна підтримує сталі економічні зв'язки і де має свої інтереси, і насамперед, у напрямках формування основних транснаціональних транспортних коридорів;
- підтримки інформаційно-аналітичних структур, які задіяні в інформаційному поповненні електронних баз даних і знань;
- будівництва нових і демонополізації діючих первинних мереж і систем передачі даних.

Забезпечення стабільності економічного, адміністративного та цивільного законодавства, прозорості і максимального позбавлення від корупції управлінської, судової та правоохоронної систем.

Визначаються такі етапи соціально-економічного розвитку України:

- Перший етап (1999 – 2000 роки) – досягнення стабілізації економіки та перехід до економічного зростання.

Перші ознаки зростання орієнтованих на експорт та імпортозамінюючих видів промисловості з'явилися у 1999 р. Починаючи з 2000 р., економічне зростання відбувалося на ширшій секторальній основі. Прогрес у подоланні бідності виявлявся у вищих ставках реальної заробітної плати і пенсій, нижчих рівнях безробіття, підвищенні видатків на соціальні потреби. До цих змін і реформ належить послідовна макроекономічна політика. Серйозні інституційні зміни заохочували до «детінізації» неофіційної діяльності та різко підвищили ефективність економіки в цілому.

Передумовою економічного зростання стали президентські вибори 1999 р., завдяки яким кардинальних змін зазнала розстановка політичних сил у законодавчій гілці влади, де досі домінували представники лівих сил. Реалізацію курсу реформ було покладено на новий Кабінет міністрів, який у грудні 1999 р. очолив голова Національного банку В. Ющенко, не пов'язаний з партійно-номенклатурним минулим. Урядова програма виходу з економічної кризи отримала назву «Реформи заради добробуту» [3].

Перебування В. Ющенка на посаді прем'єр-міністра призвело, зокрема, до рішення Ради ЄС у жовтні 2000 р. про вилучення України з переліку країн з неринковою економікою. Удалося уникнути дефолту, скоротити на 17% (2,1 млрд. дол. США) обсяг зовнішнього державного боргу.

Тенденції економічного зростання стали очевидними. Якщо протягом 1992–1999 рр. розмір валового продукту України скоротився на 60%, то протягом 2000 р. він уперше за десятиріччя виріс – майже

на 6%. Зростання проходить за рахунок резервів внутрішнього ринку, завантаження виробничих потужностей, що не використовувались раніше [5]. Купівельний попит населення почав збільшуватись також і за рахунок надісланих коштів заробітчан, які масово виїжджали за кордон. У 2000 р. Україна залучила рекордний обсяг прямих іноземних інвестицій в сумі 750 млн. дол. США [5].

Незважаючи на пожвавлення української економіки протягом 2000 р., за важливими параметрами, передусім зростанням реальних доходів населення, змін на краще, по суті, не сталося. Якщо взяти доларовий показник середньої зарплати, то в Україні він склав 54 дол. США, в Росії – 81 дол., у Білорусі – 74 дол. При тому, що курс гривні до долара в 2000 р. залишався незмінним, інфляція склала майже 26% [5].

- Другий етап (2001 – 2005 роки) – забезпечення істотних змін у структурі економіки та підвищення її ефективності, досягнення темпів приросту ВВП до 7 відсотків на рік.

Після вповільнення в період прем'єрства А. Кінаха зростання економіки протягом 2003–2004 рр. істотно прискорилося. Зокрема, приріст ВВП у 2003-му досяг 9,4%, а у 2004-му – 12,7%, тобто перевищив середню величину за всі попередні роки незалежності. Частка прибуткових підприємств, яка у 2002 р. становила 61%, збільшилася до 65% [6]. Проте в цілому прискорення економічного зростання у 2003 р. стимулювало пожвавленням зовнішнього попиту на продукцію металургії та суміжних галузей.

Тоді на світовому ринку різко зріс попит на дешевий та якісний метал, який могла запропонувати Україна. «Українське економічне диво» засновувалося на експорті металу та продукції хімічної промисловості. Екологічно шкідливе виробництво застосовувало застарілі технології та потребувало величезних затрат енергії. Власне, на цьому базувалося швидке економічне зростання країни.

У 2004 р. одержано рекордний врожай зернових – 45 млн. т, що у 2,2 рази більше показника 2003 р. Заборгованість із зарплати скоротилася у 2,5 рази, а в бюджетній сфері – повністю погашена [7]. Середня заробітна плата протягом двох років роботи уряду В. Януковича підвищилася на 42%, а мінімальна – на 44%. Правда, продукти харчування і паливо зростали втричі швидшими темпами.

Радикальна політика першого помаранчевого уряду Ю. Тимошенко негативно позначалася на темпах економічного зростання. Якщо у 2000–2004 рр. українська економіка зростала збільшеними темпами, то у 2005 р. мав місце відчутний спад. Так, ріст ВВП у 2004 р. становив 112,3% проти 2003 р., а у 2005 р. – лише 102,8% порівняно з 2004 р. Безперечно, що певну роль відіграли й інші фактори, в першу чергу зовнішні (погіршення кон'юнктури на світових ринках). Однак не останній внесок у цьому зіграла пропагована урядом реприватизація [8].

- Третій етап (2006 – 2010 роки) – продовження структурної перебудови економіки та забезпечення високих (до 8 відсотків щороку) темпів її зростання, досягнення ВВП на душу населення в межах 4–4,5 тис. доларів США.

У 2006–2007 рр. українська економіка демонструвала досить високі темпи економічного зростання. Спостерігалася значна автономність національної економічної системи навіть за умов високої політичної нестабільності. Переживши складні часи дискусій щодо реприватизації, вітчизняний бізнес послідовно нарощував свій потенціал. Водночас істотно зросли прямі іноземні інвестиції. Їх зростання у 2006 р. становило 5,3 млрд. дол., значно більше

попереднього року. Станом на січень 2007 р. обсяги прямих іноземних інвестицій становили 23224,2 млн. дол. США або лише 491 дол. в розрахунку на 1 особу. Для порівняння: на 1 особу в українській економіці приходиться основних засобів на суму 4427 дол. США [10].

Отож в цілому згаданий період виявився для України достатньо успішним в її економічному розвитку, чого не можна сказати про кінець 2008 та початок 2009 рр., що проходив під лозунгом: «світова економічна криза не зачепить нашої економіки», але на жаль не так сталося як вважалося.

Національна економічна система України на цей час була достатньо інтегрована у світове господарство, і тому поширення рецесійних процесів у світі, падіння попиту та цін на світових товарних ринках знайшло свій відгук у внутрішніх процесах України та вкрай негативно позначилося на становищі реального сектору економіки. Значно запізнili заходи уряду по запобіганню впливу зовнішніх негативних процесів привели до дестабілізації та падіння економічних показників.

Одною з перших хто відчув на собі весь негатив кризового стану була фінансова сфера, а саме національна банківська система. Масовий відтік депозитів з банківської системи, що спостерігався у IV кварталі 2008 року і продовжувався у січні 2009 року (обсяги вкладень у банках лише в національній валюті зменшилися починаючи з вересня на 46,6 млрд. гривень) поряд з необхідністю погашення зовнішніх боргів, поставила банки у досить складне становище. При цьому, навіть збільшення з боку Національного банку обсягів рефінансування банків не спричинило достатнього зростання обсягів кредитування економіки, а призвело до ускладнення ситуації на валютному ринку. З іншого боку – зниження платоспроможності підприємств призвело не тільки до зниження обсягів кредитування, але і до підвищення вартості кредитних ресурсів. Вартість кредитів у національній валюті зросла з 16,8% у вересні до 26,5% у січні 2008 року [10].

Згідно соціологічних досліджень проведених в грудні 2008 р. центром Разумкова відносна більшість українських громадян (45%) вважають, що Україні потрібно вступати до ЄС; кожний третій (35%) не підтримує сьогодні таке рішення, а кожний п'ятий (20%) все ще не визначився.

Серед проблем, які найбільшою мірою перешкоджають європейській інтеграції України, громадяни наголошують саме на внутрішніх чинниках: низькому рівні економічного розвитку та недостатніх темпах реформ (71%) та високому рівні корупції (64%) [11].

31 березня 2009 року в щорічному посланні Президента України Віктора Ющенка про внутрішнє і зовнішнє становище України було наголошено, що «наша інтеграція до європейського і євроатлантичного простору – це вже не абстрактна мета. І водночас це не є самоціллю. Це – практичні, сучасні інструменти, які допоможуть нам принести добробут людям і гарантувати безпеку країни, нашого народу, наших дітей і наших онуків.

Зовнішньополітичні пріоритети України – сталі і вивірені. Європейська і євроатлантична мета – незмінна, вона неминуче буде досягнута» [12].

Отож, з проведеного аналізу можна зробити висновки, що мабуть, немає в Україні іншого питання, в якому всі структури влади та переважна частина населення і політикуму, настільки солідарні, як наш європейський вибір. Про його цінність, важливість, стратегічність заявляють уже багато років політики різних кольорів і орієнтацій, представники

і минулого «злочинного», і «революційного», і «антикризового» режимів.

- Четвертий етап (2011- 2014 роки) – досягнення економічної стабільності та забезпечення високих темпів її зростання .

Четвертий етап є етапом прискорення економічного та соціального розвитку України шляхом здійснення прогресивного характеру структурних перетворень в економіці, поглиблення її зовнішньої інтегрованості та значного поліпшення діяльності ринкових інститутів, оскільки за протилежних умов Україна буде все більше і більше відноситися до числа країн з повністю залежним розвитком, в якій рівень соціальних протиріч буде нагромаджуватися. Отже, мова має йти про створення умов для ефективного і динамічного економічного зростання, що базується на інвестиціях та інноваціях, які забезпечать структурно-технологічну модернізацію вітчизняної економіки та стабільне підвищення добробуту громадян України. Останнє стає головною стратегічною метою економічної політики держави. Сучасний етап соціально-економічного розвитку держави вимагає орієнтувати економічну політику на невинне скорочення існуючого розриву між Україною та найбільш розвиненими країнами світу.

Висновки. Виходячи з усього, слід:

По-перше, усвідомити, що ключове значення для розв'язання сучасних економічних проблем України мають реформи, які виходять за рамки економічної сфери. «Вузким місцем» є система правозастосування, передусім, судова і правоохоронна системи.

Країна підійшла до такої фази, коли подальший економічний розвиток значною мірою буде визначатися станом інститутів державної влади. Стале функціонування економіки неможливе без ефективного державного апарату, справедливого суду, достойної правоохоронної системи.

По-друге, необхідно виробити інструменти економічного зростання, завдяки яким: 1) зростання здійснюється високими темпами, забезпечуючи подвоєння ВВП за 9–10 років; 2) піднесення супроводжується прогресивними структурними зрушеннями (тобто забезпечує диверсифікацію) й підвищує конкурентоспроможність країни; 3) демонструє високі темпи і в середньостроковій, і довгостроковій перспективі, тобто є сталим; 4) забезпечує зближення за рівнем економічного розвитку з найбільш розвиненими країнами (тобто темп зростання є більш високим, ніж середньосвітовий або ніж темп зростання у найбільш розвинених країнах).

По-третє, абсолютним пріоритетом мають стати реформи секторів, пов'язаних з розвитком людського потенціалу, насамперед освіти та охорони здоров'я. Головні конкурентні переваги сучасної високорозвинутої країни забезпечуються високою якістю людського потенціалу й тими факторами, які безпосередньо пов'язані з життєдіяльністю людини.

По-четверте, здійснення будь-яких заходів економічної політики не повинне підірвати досягнутий рівень макроекономічної стабільності. Грошова і фінансова стабілізація є найважливішим досягненням останнього десятиліття і найважливішим фактором формування сприятливого інвестиційного клімату.

По-п'яте, величезне значення у вирішенні завдань, що поставили перед країною, має докорінне удосконалення її інституційної системи. Створення чітких і зрозумілих «правил гри» для всіх учасників соціально-економічного життя є загальною базою для досягнення цілей соціально-економічного розвитку. При цьому державі необхідно виробити виключно тонкі механізми налаштування економічних

процесів, що потребують обережного втручання у тканину економічного життя, оскільки за останній час з'явилися певні тенденції до збільшення адміністративного потенціалу влади.

Розвиток демократичного, правового суспільства гальмується низьким рівнем ефективності та авторитету влади, що призводить до посилення рівня соціальної напруженості.

Список літератури:

1. Вікіпедія // [Режим доступу] <http://uk.wikipedia.org>
2. Данилишин Б. Уряд має чітку антикризову програму, яка спрямована на вирішення конкретних завдань соціально-економічного розвитку країни та подолання кризових явищ // [Режим доступу] <http://kmu.gov.ua>
3. Коломойцев В. Новий курс України. Державне регулювання економіки // Голос України. – 1999. – 16 вересня. – С. 4-5.
4. Лазарович М. Від «Реформи заради добробуту» до Помаранчевої революції: // [Режим доступу] <http://www.vesna.org.ua>
5. Огляди громадської думки. – Київ: Центр Разумкова, грудень 2008 року: // [Режим доступу] <http://www.ucers.org>
6. Підсумки економічного та соціального розвитку України у 2006 р.: // [Режим доступу] <http://www.niss.gov.ua>
7. Сікора В. Напрями еволюції українського економічного розвитку // Актуальні проблеми економіки: // [Режим доступу] <http://spilka.webua.org>
8. Складові відродження національної економіки // Урядовий кур'єр. – 2004. – 23 листопада. – С. 5.
9. Філіпченко А. Потенціал економічного розвитку в Україні // Урядовий кур'єр. – 2000. – 14 листопада. – С. 6-7.
10. Шевченко О.О. Україна у міжнародних рейтингах конкурентоспроможності / О.О. Шевченко, О.В. Левківська // Вісник КНУТД. – 2013. – № 3. – С. 211-213.
11. Шумило І. Якою є правда про економічне зростання в Україні? // Дзеркало тижня. – 2007. – 19 травня. – С. 2.
12. Щорічне послання Президента України Віктора Ющенка про внутрішнє і зовнішнє становище України. 31 березня 2009 року: // [Режим доступу] <http://www.president.gov.ua>

Павлюк Т.И.

Винницький торгово-економічний інститут
Київського національного торгово-економічного університета

НАЦИОНАЛЬНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ИНТЕРЕСЫ

Аннотация

В статье раскрыты особенности формирования национальных экономических интересов. Обоснована взаимосвязь национальных экономических интересов с принципами макроэкономической политики. Сформированы интегральные национальные цели, которые в дальнейшем будут определять стратегические направления политики государства. Определенно и проанализированы основные этапы социально-экономического развития Украины.

Ключевые слова: национальные экономические интересы, экономическая безопасность, экономическая политика, рынок, рыночные отношения, социально-экономическое развитие, национальные цели, экономический рост.

Pavlyuk T.I.

Vinnitsya Trade and Economic to the Institute
Kyiv National University of Trade and Economics

NATIONAL ECONOMIC INTERESTS

Summary

The features of forming of national economic interests are exposed In the article. Intercommunication of national economic interests is reasonable with principles of macroeconomic politics. Integral national aims that will determine strategic directions of politics of the state in future are formed. Certainly and the basic stages of socio-economic development of Ukraine are analyses.

Keywords: national economic interests, economic security, economic politics, market, market relations, socio-economic development, national aims, economy growing.